

מנה בנתן

שיעון הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ הגאון רבי דוד בן רבי משה פיינשטיין זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 46 פרשת חיי שרה תשפ"א

עירובין צח-צד

לפני רב שלא יעמוד ברה"י ויטלטל ברה"ר אמר לו רב עזבת את רבנן ושנית כר"מ בהמשך הפרק שגזרו שמא יביא אצלו, דף צט ורב חנינא סבר שגם הרישא כר"מ אך באמת רבנן מודים שמותר לטלטל.

המשנה אומרת ובלבד שלא יוציא משמע שאם הוציא חייב חטאת, ולכאורה זה ראייה לרבא שהמעביר ד' אמות ברה"ר דרך עצמו חייב, אך ניתן לפרש במשנה שאם הוציא פטור אבל אסור, אך זה לא ראייה נגד רבא שהוא יפרש את המשנה שאם הוציא חייב.

רב יוסף אומר שאם השתין או ירק מרה"י לרה"ר חייב חטאת ואף שאין כאן עקירה ממקום ד' אך מחשבתו עושה את זה מקום כמו שאמר רבא שאם זרק חפץ ונח בפי כלב או כבשן חייב אף שאין בזה הנחה על מקום ד' אלא שמחשבתו עושה את זה מקום.

רבא מסתפק באדם שהוא ברה"י ופי האמה ברה"ר האם הולכים אחרי העקירה מתוך גופו או שהולכים אחר היציאה מגופו, ונשאר בתיקו.

ר' יהודה אומר שאין לישא רוק בפיו ומשמע אפילו אם לא הפכו אך קשה שלענין תרומה שנינו שהאוכל דבילה בידים טמאות והכניס ידו לפיו לקחת צרור ר"מ מטמא ור' יוסי מטהר ור' יהודה אמר שאם הפך בה טמא ואם לא טהור, ור' יוחנן אומר שיש להחליף שם את התנאים ולר' יהודה גם בלא הפך טמא, ור"ל אומר שא"צ להחליף אלא מדובר בכיחו שחייב גם בלי היפך ומה ששנינו כיחו ונתלש ולכאורה זה גם ברוק, ויש לומר שדוקא כיחו, אך יש ברייתא שלר' יהודה כיחו ונתלש וכן רוק לא יהלך ד' אמות עמם, ולכן צריך לומר כר' יוחנן.

ר"ל אומר שהמוציא כיחו לפני רבו חייב מיתה שכתוב כל מְשַׁנְאֵי אֶהְבּוּ מוֹת וניתן לקרוא מְשַׁנְאֵי ומדובר בכיחו שאינו אנוס בו.

משנה לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"י או ברה"י וישתה ברה"ר אלא א"כ יכניס את ראשו ורובו למקום שותה, וכן בגת. **גמרא** לכאורה משנה זו היא לר"מ המשנה הקודמת היא גם לרבנן, ורב יוסף אומר שמדובר בחפצים הצריכים לו שגם לרבנן אסור, ונחלקו אם מותר בכרמלית לאביי אסור ורבא אומר שדין זה הוא גזירה ולא גוזרים בכרמלית גזירה לגזירה. **עמוד ב** ואביי הוכיח ממה כתוב בהמשך המשנה וכן בגת והכוונה בגת שהיא כרמלית, ורבא דוחה שזה מדובר לענין מעשר וכן ביאר רב ששת כמו המשנה שלר"מ מותר לשתות על הגת בין חמין בין צונן ללא מעשר שעדיין אין גמר מלאכה למעשר ור"א בן ר' צדוק מחייב, וחכמים סוברים שבחמים שאינו מחזיר את המותר לגת חייב ובצונן פטור שעדיין לא קבע כיון שיכול להחזיר המותר לגת.

משנה מותר לקלוט מים ממרזב פחות מ' טפחים, ומצינור מותר גם יותר מ', **גמרא** משמע שמותר רק לקלוט ולא לצרף את ידו ומבאר ר"נ שמדובר במרזב שהוא תוך ג' לגג שהוא כגג וכן שנו בברייתא שעומד אדם ברה"י ומגביה ידו מעל י' טפחים פחות מג' לגג וקולט אך לא יצרף, ובעוד ברייתא שנינו שלא יגביה ידו למעלה מ' ולצרף בסמוך לגג אך מותר לקלוט ולשתות. בצינור שהוא ד' על ד' אסור ליטול ממנו שהוא רשות אחרת.

משנה בור ברה"ר שחולייתו גבוהה י' טפחים, מותר למלאות מחלון שעל גביו, אשפה ברה"ר שהיא גבוהה י' טפחים מותר לשפוך לתוכה מים חלון שעל גבה. **גמרא** לכאורה אם מדובר בבור הסמוך לרה"י לא צריך חוליא י', ורב הונא מעמיד שהיא רחוקה מהכותל ד' טפחים ולכן ימלא רק אם יש חוליא י' ובלי

דף צח במשנה לא גזרו שמא יפול הספר לרה"ר כר"ש שלא גזרו שבות במקום ביזוי כתבי הקודש, אך יש להוכיח ממה שהמשנה מביאה את דעת ר' יהודה ובסוף דעת ר"ש, וא"כ הרישא והסיפא כר"ש והאמצע כר' יהודה, ובאמת רב יהודה למד כך את המשנה, ורבה מבאר שברישא מדובר באסקופא הנדרסת ע"י רבים וזה לא נקרא הוצאה והתירו רבנן במקום ביזוי כתבי הקודש וגם רבנן לא גזרו, ואביי מקשה ששנינו בברייתא שאם הוא תוך ד' אמות גוללו אצלו ויותר מד' אמות יהפוך על הכתב ואם מדובר באסקופא הנדרסת אין לחלק בכך, ואביי מבאר שמדובר באסקופא כרמלית ותוך ד' אמות שגם אם יפול ויביא אותה לא חייב חטאת לא גזרו ויותר מד' אמות שחייב מדין מעביר ברה"ר לא התירו, אך קשה שיש לגזור גם תוך ד' שמא יביא מרה"ר לרה"י ואין לומר שהאסקופא מפסיקה שהרי רבא סובר שהמעביר חפץ מתחילת ד' לסוף ד' דרך עצמו חייב, וצריך לומר שמדובר באסקופא ארוכה והוא יזכר בינתיים ולא יעביר לתוך רה"י, או שמדובר גם באינה ארוכה ולא חששו שיכניס לרה"י כי סתם כתבי הקודש מעיין בהם ומניחם, ואין לחשוש שיעיין בהם ויכניסם להדיא לרה"י, כדעת בן עזאי שמהלך כעומד, ואין לחשוש שיזרקם שר' יוחנן אמר שגם בן עזאי מחייב בזורק, שלא זורקים כתבי הקודש.

המשנה התירה להפוך על הכתב אך שנינו בברייתא שלא התירו לכותבי תפילין ומזוזות להפוך יריעה על הכתב אלא פורס בגד, ויש לומר ששם יש אפשרות פריסת בגד וכאן אין אפשרות אחרת, ואם לא יהפוך יהיה יותר ביזוי.

המשנה אומרת שלא יחזיר אצלו וקשה הרי לא נח, ורבא מעמיד שמדובר בכותל משופע שנח הקלף, ואביי מקשה שא"כ מדוע ר' יהודה אומר שאם מסולק מהארץ אפילו מלא החוט יכול להחזירו והרי הוא נח בכותל המשופע ויש לומר שחסר במשנה ויש להוסיף שכל זה בכותל משופע **עמוד ב** אך בכותל שאינו משופע יותר מג' מחזירו אצלו ואם נכנס לתוך ג' לארץ אין להחזירו.

לר' יהודה מותר כל זמן שלא נח על משהו, ומה שאמר רבא שתוך ג' צריך הנחה לכאורה זה רק לרבנן, ויש לומר שכל המשנה כר' יהודה ודוקא בכותל משופע יהפוך על הכתב, ובכותל שאינו משופע גם אם נכנס לתוך ג' יכול להחזירו כיון שלא היה הנחה על משהו.

משנה מותר ליטול ולהחזיר לזיו שלפני חלון. **גמרא** לכאורה אם מדובר בזיו שיוצא לכיוון רה"ר יש לחשוש שיפול ויבא להכניסו ואם מדובר ביוצא לכיוון רה"י ודאי מותר להשתמש בו, ואביי מעמיד בנוטה לרה"ר ונותנים עליו כלים שנשברים שאם יפלו לא יבוא להכניסם. וכן שנינו שזיו שלפני חלון שיוצא לרה"ר נותנים עליו קערות כוסות קיתוניות וצלוחיות ויכול להשתמש בכל הכותל עד י' התחתונים, ואם יש זיו יותר נמוך משתמש בו, ובעליון משתמש רק כנגד חלונו, ולכאורה אם אין בזיו מקום ד' הוא מקום פטור ולא ישתמש אף כנגד חלונו תשמיש בתדירות שהתירו רק להחליף, ואם יש בו ד' יכול להשתמש בכל הכותל, ואביי מעמיד שיש לזיו התחתון ד' ולעליון אין ד' והחלון משלימו, ויכול להשתמש כנגד החלון שהוא חור של החלון ומשני הצדדים לא ישתמש.

משנה מותר לעמוד ברה"י ולטלטל ברה"ר ומותר לעמוד ברה"ר ולטלטל ברה"י אך לא יוציא ברה"ר חוץ מד' אמות, אסור להשתין מרה"י לרה"ר וכן מרה"ר לרה"י, וכן אסור לרוק ור' יהודה אומר שממתי שנתלש רוקו מפיו לא ילך עימו ד' אמות ברה"ר. **גמרא** רב חנינא בר שלמיא לימד את חייא בר רב

זה הוא מטלטל מרה"י לרה"י דרך רה"ר, ולר' יוחנן מדובר גם בסמוכה לרה"י והחידוש הוא שהחוליא מצטרפת לחלל הבור ל"י.

המשנה מתירה לשפוך לאשפה ולא חששו שתינטל האשפה, וקשה שלעיל שנינו שהיה מבווי שצידו אחד הוא ים ובצד השני אשפה ורבי לא התירו כי חששו שתינטל האשפה והוא גם לא אסר כי יש מחיצות, ויש לחלק בין אשפה של רבים לשל יחיד שברבים לא חששו שתינטל וביחיד חששו שיטלנה.

משנה אילן שמסוכך עד הארץ ואין נופו גבוה ג' מהארץ מטלטלים תחתיו, ואסור לשבת על שרשים הגבוהים ג' מהארץ. **גמרא** רב הונא בר רב יהושע אומר שמותר לטלטל תחת האילן רק עד בית סאתים,

דף ק שדירה ששימושה לאויר לא מטלטלים יותר מבית סאתים. **לרבה** שרשים הבאים מעל ג' לתוך ג' מותר להשתמש בהם כיון שפחות מג' הוא כקרקע, ולרב ששת אסור להשתמש בהם שהם באו מכוח איסור והם כשן סלע, ומה שמעל ג' לכו"ע אסורים ומה שיוורד למטה מג' מותרים לכו"ע ונחלקו בשרשים היוצאים מהגדולים לצדדים, וכן נחלקו באילן היוצא מחריץ של השקיה, או אילן שהוא בקרן זוית של חצר ובולט מהכותל פחות מג', לאביי היה דקל שיצא מארובת הבית, ורב יוסף התיר לו ורב אחא בר תחליפא אומר שהוא התיר לו כדעת רבה, והחידוש הוא שלא נאמר שגם רב ששת יודה בבית שיחשב כמלא ויוכל להשתמש תוך ג' סמוך לגג, ומה שכתוב במשנה ששרשים היוצאים ג' לא יושבים עליהם ולא מדובר על הכפופים שיוצאים מהם, ובכ"ז אסור כרב ששת, ורבה יבאר שמדובר שלא יוצאים מהם שרשים קטנים, והחידוש הוא שאף שבצד אחד שוים לארץ בכ"ז הם אסורים כאילן.

שנו בברייתא ששרשים הגבוהים ג' טפחים או שיש חלל תחתיהם ג' לא ישב עליהם, אף אם בצד אחד הם שוים לארץ, שאסור לעלות או להתלות באילן או להישען עליו ואסור לעלות בער"ש לאילן ולהשאר שם בשבת, וכן בבהמה, אך מותר להכנס לבור או שיח ומערה, ומותר לעלות לגדר ואפילו ק' אמה, יש ברייתא שאם עלה לאילן ירד, ויש ברייתא שאוסרת לרדת, וזה תלוי שאם עלה בער"ש יכול לרדת ואם עלה בשבת לא ירד, או שאם עלה בשוגג ירד ובמזיד לא ירד, או שנחלקו בעלה בשוגג אם קונסים שוגג משום מזיד, ולכאורה זה תלוי במחלוקת התנאים בדם קרבנות הניתנים במזבח שהתערב מתן ד' במתן אחת שלר"א ינתנו במתן ד' ולר' יהושע ינתנו במתן אחת, ור"א אומר שאם יתן פחות יעבור על כל תגרע ור' יהושע אומר שאם יתן ד' יעבור בכל תוסוף, ואמר ר"א שכל תוסוף הוא רק כשהוא לבד ור' יהושע אומר שכל תגרע הוא רק לבד ואם יתן ד' זה מעשה בידים ואם יתן אחת אין בזה מעשה בידים, וא"כ לר"א שאומר שעדיף לעשות גם כאן ירד מהאילן ולר' יהושע שעדיף לא לעשות מעשה לא ירד, אך יש לדחות שר"א אומר שם שיתן ד' כי עושים מצוה אך כאן אינו עושה מצוה ועדיף שלא ירד **עמוד ב** ולר' יהושע יתכן שעדיף שירד כי השהות שלו על האילן היא באיסור.

יש ברייתא שבאילן אסור בין לח בין יבש ויש ברייתא שמתירה ביבש, ורב יהודה מחלק שבאילן שגזעו מחליף אסור גם יבש ובאין גזעו מחליף מותר יבש, אך יש לדחות שכשגזעו מחליף הוא עדיין לא נקרא יבש, אלא יש לחלק שבימות החמה מותר יבש שאין בזה מראית עין שרואים שאין בו עלים, ובימות הגשמים אסור יבש כי כל העצים הם ללא עלים, ובימות החמה לא מדובר שיש פירות כי אם יש פירות הם גורמים להם ליפול, ומדובר שאין בו ענפים שאם יש זה גורם להם ליפול, ומה שרב אסר לעלות על יחור יבש באפטיסא מדובר שם באנשים שאינם יודעים והוא מצא בקעה להחמיר להם.

רב אסי אוסר ללכת על עשבים בשבת שכתוב: **ואץ ברגלים חוטא**, יש ברייתא שמותר ללכת על עשבים ויש ברייתא שאסור, ויש לומר שביבש מותר שהוא כתלוש ובלח אסור שהוא תולשם, או שבימות הגשמים מותר בלח ובימות החמה אסור כי

הוא משיר זרעים בהילוכו, או שמדובר בימות החמה ועם נעלים מותר וללא נעלים אסור שהעשבים נדבקים בין אצבעותיו ונתלשים, או שגם בנעלים עם עוקצים אסור שנדבקים שם עשבים ותולשם, או אפילו בנעלים ללא עוקץ אסור כשיש עשבים ארוכים שנתלשים בכך, ולהלכה שפוסקים כר"ש שמתיר באין מתכוון הכול מותר.

רב אסי למד מהפסוק **ואץ ברגלים חוטא** שאדם לא יכוף אשתו לעונה, וריב"ל אמר שהכופה אשתו לכך יהיה לו בנים שאינם מהוגנים, שכתוב גם **בלא דעת נפש לא טוב**, ובברייתא שנינו שהפסוק **ואץ ברגלים חוטא** נאמר על הבוועל ושונה ודוקא בלי הסכמה אך בהסכמה אמר רבא שהבוועל ושונה יהיו בניו זכרים, ר' שמואל בר נמחמני אמר בשם ר' יוחנן שהתובעת בעלה למצוה יהיה לה בנים שאין כמותם גם בדורו של משה שכתוב שם **הבו לכם אנשים חכמים נבונים וידועים** ומצאו רק חכמים וידועים ולא נבונים, ולא אמר אלא **תבוא כי שכר שכרתך** ונאמר על **יששכר מבני יודעי בינה לעתים ראשיהם מאתים לדעת מה יעשה ישראל וכל אחיהם על פיהם**, ומה שאמר רב אבדימי שחווה התקללה י' קללות, **הרבה ארבה זה דם נידה ודם בתולים, עצבונך זה צער גידול בנים והרונך זה צער הריון בעצב תלדי בנים** כפשוטו, **ואל אישך תשוקתך** שאשה משתוקקת לבעלה כשיוצא לדרך, **והוא ימשול בך** שאשה תובעת רק בלב והאיש גם בפה, וזה מידה טובה בנשים, ויש לומר שכאן מדובר שאינה תובעת להדיא אלא מתרצה לפניו, ורב דימי מונה עוד ג' קללות שהיא עטופה כאבל, ומנודה מכל אדם, וחבושה בבית האסורים בביתה, ומנודה מכל אדם אין הכוונה ביחוד שהרי גם האיש אסור אלא שהיא אסורה לכל אדם, ובעלה אינו אסור לכל הנשים, ובברייתא הוסיפו שהיא מגדלת שיער כלילית, ומשתינה מים כבהמה, והיא כר לבעלה, ורב דימי לא מנה את זה כי זה שבח לה שכתוב בפסוק **מלפנו מבהמת ארץ ומעוף השמים** יחכמונו מבהמות זה פרדה שכורעת ומשתינה, **ומעוף השמים** זה תרנגול שמפייס ואח"כ בועל, ור' יוחנן אמר שגם בלי התורה היינו לומדים צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה דרך ארץ מתרנגול שמפייס ואח"כ בועל, והפיוס הוא שאומר לה שיקנה לה לבוש שמגיע עד רגליה, ואח"כ הוא כופף ראשו כאומר שתחתך כרבלתו אם יהיה לו אפשרות ולא יקנה לה.

דף קא משנה דלת שבמוקצה וקוצים שסותמים פרצה ומחצלות לא נועלים בהם, אלא אם כן גבוהים מהארץ, שאז אינו כבנין. **גמרא** שנו בברייתא שנגר הנגרר וכן מחצלת הנגרת וקנקן הנגרר מותר לנעול בהם בשבת כשהם קשורים ותלויים וק"ו ביו"ט, ואביי אומר שמותר כשיש להם ציר ורבא מתיר אפילו כשהיה להם ציר בעבר, ובברייתא שנינו שנגר ומחצלת הנגררים כשהם קשורים ותלויים וגבוהים אפילו כמלא נימה מהארץ מותר לנעול בהם, אביי יבאר שהם גבוהים מהארץ או שיש להם ציר ורבא יבאר כשהיה להם ציר או שהם גבוהים מהארץ.

שנו בברייתא שאם התקין חבילת קוצים לפרצה שבחצר כשהם קשורים ותלויים מותר לנעול בהם בשבת ויו"ט ור' חייא שנה שדלת שהיא אלמנה מחיבורים והיא נגרת לא נועלים בה, והיינו כשהיא עשויה מקרש אחד או ללא בריחים לחברה.

רב יהודה אומר שביו"ט יסדר במדורה קודם את העצים העליונים ואח"כ למטה כדי שלא יהיה כבנין, ומלמטה למעלה אסור, וכן בסידור ביצים על גחלים וכן כשמניחים קדירה או מיטה או חבית.

צדוקי אחד קרא לר' יהושע בן חנניא **חדקאה** שהוא כקוץ כמו שכתוב **טובם כחזק**, אמר לו שוטה, שכתוב בהמשך הפסוק **ישר ממסוכה** אלא הכוונה בפסוק שכמו שקוצים מגינים על הפירצה כך הטובים מגינים על כולם, או שמהדקים הרשעים בגהינם, שכתוב: **קומי דושי בת ציון כי קרנך אשים ברזל ופרסותיך אשים נחושה והדיקות עמים רבים**.

משנה לר"מ אסור לעמוד ברה"י ולפתוח ברה"ר או ברה"ר ולפתוח ברה"י אלא א"כ עשה מחיצה י' טפחים, ואמרו לו שהיה שוק פטמים בירושלים שנעלו והניחו את המפתח בחלון שעל הפתח, ר' יוסי אומר שזה היה שוק של מוכרי צמר. **גמרא** לכאורה ר"מ אסור ברה"ר ורבנן מביאים ראיה מירושלים שהיא כרמלית, כמו שאמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שאם לא היו דלתותיה של ירושלים ננעלות בלילה היו חייבים עליה כרה"ר, ורב פפא אומר שזה היה קודם שנפרצו פרצות ואחר שנעשו פרצות ירושלים היא רה"ר ורבא אומר שבסיפא במשנה מדובר בשערי גינה, שלר"מ לא יעמוד ברה"י ויפתח בכרמלית ולא יעמוד בכרמלית ויפתח ברה"י **עמוד** ב אלא אם עשה מחיצה של י' טפחים ואמרו לו שבירושלים שהיא כרמלית לא החמירו בכך.

שנו בברייתא שפתח שערי גינה כשיש להם בית שער מבפנים יכול לפתוח ולנעול מבפנים ואם הבית שער מבחוץ פותח ונועל מבחוץ ואם יש להם מכאן ומכאן יכול לפתוח מב' צדדים ואם אין בית שער כלל אסור, וכן חנויות הפתוחות לרה"ר, ולר"מ כשהמנעול למטה מי' יביא מפתח מער"ש ומניחו באסקופא ולמחרת פותח בו ונועל ומחזירו לאסקופא, ולרבנן גם כשהמנעול למעלה מי' מביא מפתח מער"ש ומניחו באסקופא ונועל בו ומחזירו למקומו או לחלון שמעל הפתח, ואם יש בחלון ד' על ד' אסור להחזירו לשם שהוא כמוציא מרשות לרשות, וממה שכתוב חנויות משמע שמדובר באסקופא כרמלית, וא"כ כשאין במנעול ד' הוא כמקום פטור, ואם יש בו ד' גם רבנן אסרו כי הוא מכניס מכרמלית לרה"י, ואב"י אומר שמדובר שאין בו ד' ואפשר לחקוק בו ולהשלימו לד' שר"מ אוסר שחוקקים להשלימו לד', ולרבנן לא מחמירים ע"י חקיקה, ורב ביבי בר אב"י דייק מברייתא זו שלר"מ חוקקים להשלים וגם רואים שר"מ חזר בו בשערי גינה ומרבנן מוכח כדברי ר' יוחנן שמקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רה"ר ובני רה"י לכתף עליו אלא שלא יחליפו מרשות לרשות.

משנה נגר שיש בראשו גלוסטרא לר"א אסור ולר' יוסי מותר, ור"א הוכיח שבבית כנסת בטבריה נהגו בו היתר וכשבאו לשם ר"ג וזקנים אסרו להם, ור' יוסי אומר שהמעשה היה להיפך שנהגו איסור ור"ג והזקנים התירו להם. **גמרא** כשהנגר ניטל עם חבל לכו"ע מותר

דף קב ונחלקו כשלא ניטל בחבל שלר' יוסי כיון שיש בראשו גלוסטרא יש בו תורת כלי ולר"א כיון שהוא לא ניטל בחבל אסור.

משנה מותר לנעול במקדש בנגר הנגרר ולא במדינה ונגר המונח אסור גם במקדש, ולר' יהודה במקדש מותר מונח ונגרר מותר אף במדינה. **גמרא** שנו בברייתא שנגר הנגרר שמותר במקדש מדובר בקשור ותלוי וראשו אחד מגיע לארץ ולר' יהודה זה מותר גם במדינה ובמקדש מותר באינו קשור ותלוי ששומטים ומניחים אותו בקרן זווית, שמואל התיר כר' יהודה בנגר ורבא הוסיף שרק כשקשור בדלת, אך קשה שרב טבלא הגיע למחוזא וראה נגר שהיה תלוי במעבר הדלת והוא לא אמר להם כלום וצ"ל שהוא היה קשור בחבל חזק, רב אויב ראה שאדם שקשר דלת בגמי בנהרדעא והוא אמר שאסור לנעול בו כי זה לא נקרא קשור, ורב זירא הסתפק בנקמז החור באסקופא שהנגר תחוב בו והוא מגיע לארץ, ורב יוסף אמר שאין בזה שאלה שכתוב בברייתא שנשמט אסור נקמז מותר, ור' יהודה אוסר בנקמז, ושמואל פסק כר' יהודה בנקמז שהוא נראה כבונה, רב נחומי בר זכריה שאל אם מותר בעשה לו בית יד, ואמר אב"י שזה מותר כבוכנא שכותשים בה חטים, וגם רב נחומי בר אדא מתיר בעשה בית יד.

בבית רב פדת היתה קורה שיי' אנשים הרימוה ונתנוה על הדלת והוא לא אמר להם כלום כי יש לה תורת כלי ואצל מר שמואל היתה מכתשת שהחזיקה שיעור לתך והוא התיר לשים אותה על הדלת כי יש בה תורת כלי.

רב יחזקאל שלח לרב עמרם שיאמר לו מהדברים ששמע מר' אסי בכיפת הספינה אמר לו שכיפת הספינה שיש בה טפח בכל קורה או אפילו כשאין טפח ואין ביניהם ג' טפחים, יכול להביא מחצלת ולפרוס עליהם כי הוא רק מוסיף על אהל עראי.

לרב הונא היו אילים שביום היו צריכים צל ובלילה אויר, ורב אמר לו שיכרוך מחצלת וישיר בה טפח וביום יוכל להוסיף לפרוס אותה שמותר להוסיף על אהל עראי, רב אמר בשם ר' חייא שמותר לנטות וילון ולפרקו בשבת, ורב שישא בר רב אידי אמר שזה דוקא כשאין בגגה טפח אך אם יש טפח בגגה אסור וגם באין טפח בגגה אם יש פחות מג' לגג טפח אסור וגם כשאין טפח תוך ג' לגגה **עמוד** ב אם יש טפח בשיפוע אסור בשיפועי אוהלים כאוהלים, ועוד אמר רב שישא שמותר לצאת בסיאנא שזה כובע לבד רחב ודוקא כשאין בו טפח ואם יש בו טפח אסור, אך לפ"ז גם בשייר בגלימתו טפח נאסור, אלא יש לחלק שאם הוא מהודק שלא יפול מותר ובאינו מהודק אסור שמא יפול ולא מצד אוהל.

משנה מותר להחזיר ציר תחתון של חלון או דלת במקדש ולא במדינה, וציר עליון אסור גם במקדש, ולר' יהודה העליון מותר במקדש והתחתון מותר במדינה. **גמרא** שנו בברייתא שבמקדש מחזירים ציר דלת שידה תיבה ומגדל אך לא במדינה וציר עליון אסור גם במקדש שמא יתקע והתוקע חייב חטאת, ציר דלת בור ודות ויציע לא יחזיר ואם החזיר חייב חטאת.

משנה מותר להחזיר רטיה במקדש ולא במדינה ולתת בתחילה אסור גם במקדש. **גמרא** שנו בברייתא שמותר להחזיר רטיה שפרשה מהמכה ולר' יהודה אם הוחלקה למטה דוחקה למעלה ואם עלתה למעלה דוחקה למטה, ומגלה מקצת מהרטיה ומקנח פי המכה וחוזר ומגלה במקום אחר לקנח את המכה ולא יקנח את הרטיה עצמה שהוא ממרח שחייב חטאת, שמואל פסק כר' יהודה ברטיה, ורב חסדא אומר שדוקא כשפרשה על כלי אסור ר' יהודה ואם פרשה לארץ אסור גם לרבנן, ומר בר רב אשי אמר שכשהיה לפני אביו נפלה לו רטיה על הכר אמר לו ששמואל פסק כר' יהודה שאסור גם על כלי אמר לו שלא שמעתי כך ואיני סובר כך.

משנה מותר לקשור נימא של כלי שיר במקדש ולא במדינה, ולכתחילה אסור גם במקדש. **גמרא** יש להקשות שבברייתא שנינו שנימת כינור שנפסקה אסור לקשור אלא יעשה עניבה, והמשנה כר"א שמכשירי מצוה גם דוחים את השבת והברייתא כרבנן שאינו דוחה שבת, אך יש לדחות שלר"א מותר גם לכתחילה, והמשנה כר' יהודה שגם עניבה היא קשירה ולכן יקשור שאין דרך אחרת אך לרבנן יש תקנה בעניבה שאינה כקשירה.

דף קג אך קשה שאם ר' יהודה סובר כר"א שמכשירי מצוה דוחים א"כ מותר לקשור גם לכתחילה, וצ"ל שנחלקו בכך לוי שנפסקה לו נימא שלר"ש עונבה, ולת"ק קושרה ור"ש בן אלעזר אומר שזה לא משמיע קול כראוי אלא משלשל מלמטה וכורך מלמעלה או משלשל מלמעלה וכורך מלמטה, והמשנה כרבנן שמכשירים דוחים רק כשאי אפשר מער"ש ולכן לכתחילה אסור ולר"ש אסור גם כשאי אפשר מער"ש ולכן יעשה רק עניבה.

משנה מותר לחתוך יבלת במקדש ולא במדינה ובכלי אסור גם במקדש. **גמרא** יש משנה שהרכבתו של הפסח והבאתו מחוץ לתחום לת"ק אינו דוחה ולר"א דוחה, ונחלקו ר"א ור' יוסי בר חנינא, לדעת אחד מהם מדובר ביבלת לחה ובמשנה אצלינו מדובר ביד ובפסח מדובר בכלי, או שהמשנה שלנו התירה ביבש ובפסח מדובר בלח, ומי שמחלק בין יד לכלי סובר שביבשה מותר אף בכלי כי היא נפרכת, ומי שמחלק בין לח ליבש סובר שהמשנה אמרה להדיא שבכלי אסור גם במקדש, ומי שמחלק בין יד לכלי סובר שרצו להביא בפסח את מחלוקת ר"א ורבנן ומי שמחלק בין לח ליבש סובר שבפסח מדובר אף באיסור דרבנן כמו הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום, והמחלק בין יד לכלי סובר שמדובר אף למי שאינו סובר כר' נתן שחי נושא

את עצמו ואסור מדאורייתא לישא חי, ומחוץ לתחום זה אף לר"ע שתחומין דאורייתא, ורב יוסף מקשה שבהמשך המשנה בפסחים אמר ר"א שיש ללמוד ק"ו שאם שחיטה שהיא מלאכה דוחה שבת איסורי שבות ודאי מותרים בשבת א"כ מדובר אף באיסורים דרבנן, ורב יוסף מעמיד שבב' המשניות מדובר ביד וכאן התירו שבות במקדש עצמו, ובפסח הוא שבות של קודש לא במקדש עצמו, וכשאמר אב"י שמועה זו הקשה רב ספרא הרי שנינו לעיל שהקורא בספר על האסקופה והתגלגל הספר מידו מותר לו לגללו אצלו ואף שזה שבות של קדושה שלא במקדש ולא גוזרים שמא יפול ויבוא להביאו, אמר לו אב"י שהעמדנו באסקופא כרמלית שרה"ר עוברת לפניו ואגודו בידו שאין בזה גם שבות, וקשה ממה ששנינו שמשלשלים את הפסח לתנור עם חשיכה וזה שבות של קודש במדינה ולא גזרו שיבוא לחיתוי הגחלים ואב"י שתק וכשהגיע לרב יוסף אמר לו שיכלת לתרץ שבני חבורה הם זריזים ולא גזרו בהם, ואב"י לא תירץ כך שאמנם נאמר שכהנים זריזים אך לא בני חבורה, ורבא מעמיד את המשנה כר"א שמכשירי מצוה דוחים את השבת אך הוא מודה שמשנים מה שאפשר עמוד ב כמו ששנינו בברייתא שכהן שעלתה יבלת בגופו חבירו חותכה בשיניו ומשמע שבכלי לא ורק חבירו ולא הוא ולרבנן אם התירו שבות במקדש מה ההבדל בינו לחבירו אלא זה כר"א שחייב חטאת בכ"ז התירו במכשירי מצוה וצריך לשנות מה שאפשר, ויש לדחות שזה גם לרבנן, ומדובר שהיבלת בגבו או באצילי ידיו שהוא אינו יכול לחתכה בשיניו ולכאורה קשה שלרבנן יחתוך בידו, וא"כ זה ראייה לר"א שאמר שנחלקו ביד ובכלי לכו"ע חייב אך אם מעמידים כר' אליעזר לא קשה שיקחנה ביד כי הוא גוזר נטילה ביד משום כלי, אך לרבנן שחתיכת יבלת היא שבות יש ראייה ממה שלא לוקחים ביד אלא בפה.

משנה כהן שלקה באצבעו מותר לכרוך עליה גמי במקדש אך לא במדינה ואם כוונתו להוציא דם אסור גם במקדש. **גמרא** רב יהודה בר ר' חייא אומר שמותר רק גמי, אך בגד אסור צלצול קטן משום יתור בגדים, ור' יוחנן סובר שאיסור יתור בגדים הוא רק במקום בגדים ולא נאסר שלא במקום בגדים, ומדובר בשמאל, ובימין יש חציצה, או מדובר אפילו בימין ושלא במקום עבודה, ורבא אמר בשם רב חסדא שבמקום בגדים חוצץ אפילו נימא אחת ושלא במקום בגדים ג' על ג' חוצץ ופחות מכך אינו חוצץ, ויש לומר שרבא לא חולק על רב יהודה שצלצול קטן הוא חוצץ בגלל חשיבותו, וללישנא בתרא רב יהודה אמר שצלצול קטן חוצץ, ור' יוחנן אומר שאסרו חציצה פחות מג' על ג' רק במקום בגדים ושלא במקום בגדים ג' על ג' חוצץ ופחות לא, כדעת רבא בשם רב חסדא,

דף קד אך אינו חולק בהכרח על רב יהודה שצלצול קטן חוצץ בגלל חשיבותו, ולר' יוחנן מהשהמשנה אמרה גמי כי רצו לחדש דרך אגב שגמי מרפא.

משנה מותר לבזוק מלח על הכבש כדי שלא יחליקו עליו ומותר למלאות מבור הגולה ומבור הגדול בגלגל בשבת ומבאר הקר ביו"ט. **גמרא** רב איקא מפשרוניה דייק ממה שכתוב שבכבש מותר לבזוק מלח ומשמע שבמדינה אסור, ויש ברייתא שחצר שהתקלקלה במי גשמים מותר להביא תבן ולרדות בה ויש לומר שתבן מותר כי אינו מבטלו שם, רב אחא בר רבא הקשה לרב אשי בדין המלח במשנה, שאם מדובר שמבטלו א"כ הוא מוסיף על הבנין ואסור להוסיף כמו שלמדו מהפסוק: **הכל בכתב מיד ה'**, ואם אינו מבטלו א"כ הוא חציצה, ואמר רב אשי שמדובר בהולכת אברים לכבש שאינו עבודה, ואף שלמדו בברייתא מהפסוק: **והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה** שגם הולכת אברים לכבש היא עבודה, ויש לומר שמדובר בהולכת עצים למערכה שאינו עבודה, וכשאמר רבא את ההלכה שמותר לתת תבן בחצר שהתקלקלה, הקשה לו רב פפא שכתוב שהמרדה לא ירדה בסל או בקופה אלא רק בשולי קופה, ורבא העמיד אמורא ואמר שמה שאמר היה טעות ויש להוסיף שאמרו בשם ר"א שאסור לרדות בסל או בקופה אלא רק בשולי קופה.

עולא היה בבית רב מנשה ואדם אחד ודפק בדלת, אמר עולא שיתחלל גופו של זה שמחלל שבת אמר לו רבה שאסרו רק השמעת קול שיר, והקשה אב"י ששנינו שמותר להעלות יין בקנה כפול, ומותר לערות מכלי עם פתח צר לחולה ומשמע שאסור לבריא, ולכאורה מדובר בישן שרוצה להתעורר א"כ רואים שאסור השמעת קול, וצ"ל שמדובר שהוא רוצה לישן ועושים בכלי הזה קול של זמזום שירדם, והקשו מברייתא שמותר לשמור פירותיו מהעופות ודילועיו מחיה כהרגלו בשבת, אך לא יספק בידי ויטפח וירקוד כדרך חול, ורואים שאסור להוליד קול, ורב אחא בר יעקב אומר שגזרו שלא יטול צרור עליהם, ומה שרב אסר לנשים לשחק באגוזים לכאורה הוא מצד הולדת קול, ויש לומר שגזרו שמה ישו גומות שאם לא כן מה שאסר לשחק בתפוחים שאין בהם השמעת קול אלא הוא משום גומות, ומה שהמשנה התירה במקדש למלאות מבור הגולה ומשמע שבמדינה אסור כי הוא מוליד קול, ויש לומר שהוא גזירה שמא ימלא לגינתו וחורבתו, אממר התיר במחוזא למלאות בגלגל, שמה שאסרו למלאות זה רק במקום שיש גינות או חורבות וכאן אין עמוד ב אח"כ כשראה ששורים שם פשתן בחול אסר להם.

בור הקר נקראת כך שהקרו עליה דברים להתירה, אך בברייתא נאמר שלא כל הבורות הקרות התירו אלא זו בלבד ולא שייך שהקרו עליהם דברים, ור"נ בר יצחק מבאר שזה באר מים חיים שכתוב: **כהקיר ביד מימיה**.